

Foto: Leo Vaes

Gewone pad (*Bufo bufo*)

Liefde op het eerste gezicht

Eerlijk is anders. Terwijl kikkers kunnen genieten van een sterrenstatus als vermeende prinses, worden padden eerder geassocieerd met heksen en duivels. Nochtans behoren ze beiden tot dezelfde orde van "staartloze amfibieën" of "Anura"

Alle vooroordelen ten spijt, is het onderscheid tussen deze twee groepen niet altijd even gemakkelijk, maar gelukkig voor ons voldoet de gewone pad aan de diep gewortelde clichés.

De wrattige, droge huid past inderdaad eerder bij duivelse creaturen dan bij het koningshuis en de dikke "parotoïde" klier achter de ogen geeft de pad geen fris voorkomen. Hieruit kan hij een witachtige, giftige stof laten komen wanneer hij zich bedreigd voelt. De huidskleur kan variëren van grijs- tot roodbruin. De buik is dan weer eerder witachtig met een grijze marmerkleur.

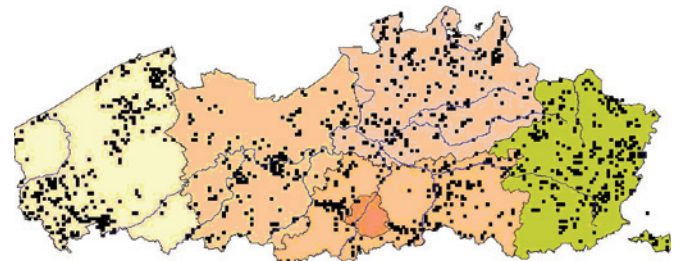
Gewone padden zijn vrij zwaar gebouwd en bewegen zich met hun kromme voorpoten kruiend voort. Ook hierin onderscheiden ze zich van de meeste kikkers, die veel slanker zijn en sierlijke sprongen maken om zich te verplaatsen.

In het water beweegt hij evenmin gracieus met zijn matig ontwikkelde zwemvliezen op de achterpoten. Tijdens de paartijd laten de mannetjes een stil en ingetogen roep horen die geen enkele gelijkenis vertoont met de uitgebreide kwaakconcerten van sommige andere padden of kikkers.

Maar wie even de tijd neemt en zich laat zakken tot op ooghoogte van deze bijzondere soort, wordt gegarandeerd op slag verliefd. De gewone pad heeft namelijk prachtige kijkers met

een feloranje iris en dunne, horizontale pupillen. En aangezien ogen de spiegel van de ziel zijn, valt er waarschijnlijk heel wat moois te vertellen over de gewone pad.

Overzicht van de verspreiding

Van alle amfibieën in Europa, heeft de gewone pad het grootste verspreidingsgebied. Op Ierland na, komt hij voor in alle Europese landen. Hij is overal een algemene soort en wordt in bijna heel Vlaanderen waargenomen. Toch zijn er enkele gaten in het verspreidingsgebied. Zo zijn er in de Hyla-databank weinig meldingen uit de West-Vlaamse Scheldemeersen en de Westhoek. Op [waarnemingen.be](http://waarnemingen.be/soort/maps/442) wordt dit patroon bevestigd. (<http://waarnemingen.be/soort/maps/442>)

De gewone pad kan in uiteenlopende biotopen leven, zoals weilanden, akkers, verruigde terreinen, duinen, bos- en heidegebieden. Het grootste deel van hun leven brengen zij door op het droge, maar voor de voortplanting is water wel noodzakelijk. Daardoor moeten de dieren soms grote afstanden afleggen vooraleer ze poelen, sloten, grachten, vijvers,... bereiken.

Liefde maakt blind

Stoere paddenmannetjes zijn in de paartijd te herkennen aan hun brede, gespierde voorpoten waarmee ze zich vastklampen onder de oksels van het vrouwtje. Paarkussentjes op hun voorste tenen en "handpalmen" zorgen voor extra grip. In de voortplantingstijd kleuren die kussens donker en zijn zo duidelijk te zien.

Wanneer hij van de straat geraakt is, heeft meneer niet veel zin meer om ook maar iets uit te steken. Hij blijft zolang zitten tot het vrouwtje haar eitjes afzet en hij ze uitwendig kan bevruchten. Zo kan het zelfs voorvallen dat mevrouw hem kilometers meezeult van de overwinteringsplaats tot aan de voortplantingspoel.

Geschikte poelen zijn vrij diep (0,5-1m) en hebben voldoende waterplanten. Hier kan het vrouwtje haar eisnoeren aan vasthangen. Deze kunnen tot 4m lang worden en tot 8.000 eitjes bevatten.

In de voortplantingstijd zijn de mannetjes ontzettend paarlustig. Zo paarlustig zelfs, dat ze zich vastklampen aan alles wat een vrouwtje zou kunnen zijn. Andere paddenmannetjes reageren dan prompt met een afweerrop, maar ook vissen, salamanders of kikkers kunnen het ongewenste onderwerp zijn van hun affectie.

Verblindende koplampen en andere bedreigingen

De tocht naar het voortplantingsgebied begint doorgaans wanneer er in het voorjaar 's nachts temperaturen bereikt worden rond de 6 °C, en het voldoende vochtig is. Vaak zijn deze omstandigheden pas ideaal in maart, maar door de milde winters van de voorbije jaren worden de dieren steeds vroeger wakker. Op zich is dat natuurlijk geen probleem, maar als de winter later toch nog even haar grillen vertoont, dan laten vele padden hierbij het leven of bevriezen de eitjes die ze dan al gelegd hebben. Ook in ideale klimatologische omstandigheden, is de tocht naar de voortplantingsgebieden niet zonder gevaar. Vooral het verkeer eist jaarlijks vele slachtoffers. Wanneer automobilisten traag genoeg rijden, vallen er enkel doden onder de wielen, maar bij hogere snelheden worden padden door de luchtverplaatsing opgetild en tegen de onderkant van de wagen gesmakt.

Onder het waakzame oog van Hyla (werkgroep amfibieën en reptielen van Natuurpunt) vinden jaarlijks in heel Vlaanderen paddenoverzetacties plaats. Honderden vrijwilligers plaatsen op drukke oversteekplaatsen schermen en ingegraven emmers

langs de weg. Twee keer per dag worden de ongeduldige padden veilig naar de overkant gebracht.

Waar dat mogelijk is, worden ook permanente paddentunnels aangebracht onder het wegdek.

De verkeersproblemen zijn dan misschien nog relatief gemakkelijk op te lossen, maar padden en andere dieren kampen helaas nog met een heleboel andere problemen. Leefgebieden geraken vervuild of verdwijnen door ontbossing, verstedelijking en het droogleggen van moerassen.

De voorbije jaren stierven wereldwijd ook heel wat amfibieën van de infectie met een schimmel. *Batrachochytrium dendrobatidis* tast kikkers, padden en salamanders aan. Een geïnfecteerd exemplaar sterft na enkele weken.

Vooraf de handel in exotische dieren heeft de wereldwijde verspreiding in de hand gewerkt. In Vlaanderen en Nederland zijn gelukkig nog geen gevallen bekend, maar de werkgroep Hyla en hun Nederlandse collega's van RAVON zijn nu een grootschalig onderzoek gestart.

Ook van neuspeuteren word je blind

Padden hebben heel wat natuurlijke vijanden, maar die hebben nooit een verwoestende invloed op de populaties.

Ze staan regelmatig op het menu van de bunzing en de blauwe reiger en moeten blijkbaar toch de moeite waard zijn. Ofwel zijn deze jagers enorm hardleers. Het verorberen van een vrouwtjespad of -kikker mondt niet zelden uit in een braakfestijn, wanneer de zwellichaampjes rond de amfibie-eieren beginnen uit te zetten in hun maag. Het resultaat van deze uitdrijving kan je regelmatig vinden langs de oevers van vijvers en poelen als weinig aantrekkelijke klonters 'gelatine'. Iedere natuurgids zal je met enige fierheid kunnen vertellen dat deze vormloze hoopjes 'sterrenschot' genoemd worden.

De Groene paddenvlieg (*Lucilia bufonivora*) legt haar eitjes in de neusholten van de gewone pad, waar deze uitgroeien tot maden. Ze beginnen te eten van het zachte weefsel in de kop, dus ook de hersenen. Het duurt verbazingwekkend lang vooraleer de pad hieraan sterft. Daarna eten de maden de rest van het lichaam verder op. Enkel het paddenvel blijft nadien nog over.

Bibliografie

<http://www.hylawerkgroep.be>

http://www.natuurpuntgent.be/paddenoverzet_trek.php

Auteurs:

Sarah Wynen, Joeri Cortens: joeri.cortens@natuurpunt.be